

Az 1848–49-es forradalomra és szabadságharcra emlékezünk

Rukkoltassa ki most komiszban a huzsárjait...

Az első sortüz csak térdre ejtette Kiss Ernőt és bekötött szemekkel, testében három golyóval így várt tovább.

A vezénylő őrnagy halálsápadtan, alig tudta a második sortüzet rávezényelni a hősök hősenek a testére.

ARMENIA-1900 (Eredeti írásmódban)

Czetz Jánosra emlékezve

Kedves Bálintné Kovács Júlia!

Mindenekelőtt szeretném megköszönni a hozzám eljuttatott Erdélyi Örmény Gyökerek füzeteket. Minden számnak örvendek, mert általuk értékes ismeretekkel gazdagodunk az örmény történelmi múlttal kapcsolatosan és jobban megismerjük az erdélyi örmény gyökerekkel rendelkező családok jelenlegi és múltbeli életét... Ha van lehetőség a füzetek küldésére kérem, küldjék a továbbiakban is, ezeket örömmel olvasom és gyűjtöm, de ha a továbbiakban erre nem lenne lehetőség, akkor az Interneten (e-mail-en) fogom elolvasni. Sajnos tudomásul kell vennünk, hogy az anyagi lehetőségek egyre korlátozottabbak.

Szeretnék Önnek néhány sort írni a Gidófalván, Sepsiszentgyörgytől 10 km-re levő községben látható emlékekről, melyekkel a község Czetz Jánosra, az örmény származású 1848-49-es szabadságharc honvédtábornokára emlékezik. Itt ebben a háromszéki faluban született 1822. június 8-án Czetz János. A falu központjában a községháza falán erre emlékezteti a járókelőket az ott elhelyezett emléktábla. A gyermekek és fiatalság tudatában azért él elevenen a nagy tábornok emléke, s a község iskolája is a nevét viseli. Maradandó élményt jelent az oda látogatóknak az 2012. április 11-én tiszteletére berendezett és átadott új Emlékszoba. Emlékszoba azelőtt is volt, szerényebb körülmények között berendezve, de ez a mostani jelentősen kibővült a budapesti Hadtörténelmi Múzeum által adományozott értékes anyaggal. Az emlékszoba falain a tábornok életét bemutató szemléltető táblák vannak, a dokumentumok, könyvek, iratok, családi fényképek stb. megfelelő asztalokon, íveg alatt láthatók és kérésre tanulmányozhatók. Az emlékszobával szemben van a műemlék református vártemplom, melynek cintermében emlékkopjafa van. Ezt a kopjafát Czetz János halálának 90. évfordulóján, 1994-ben avatták. Ugyanakkor Petri János, a falu volt tanácsi titkára és Kelemen József sepsiszentgyörgyi tanár Czetz János Emlékfüzetet szerkesztett, melyet 500 példányban adtak ki a magyarországi Tiszaföldváron. A fent leírtaknak, valamint az évenkénti megemlékezéseknek köszönhető, hogy a falu nagy szülöttjének emléke és szelleme elevenen él a gidófalvi emberek tudatában.

Ezen levélben mellékelek néhány általam készített felvételt Gidófalváról és az Emlékszobáról, melynek meglátogatását az ide látogatóknak bátran merem ajánlani.

A BTBT (Bálint Tibor Baráti Társaság – szerk.) tevékenységét az Internet és az Erdélyi Örmény Gyökerek füzetek által figyelemmel kísérem, de sajnos tevékenységébe a távolság miatt és, koromnál fogva (80 évesen), már nem tudok aktívan bekapcsolódni. A támogatási díjat postán az ön címére küldöm.

Dr. Wotsch Gyula nyugdíjas főorvos

Írták: dr. Kallos Lajos és dr. Kerekesházy József – a heraldikai részt dr. báró Nyáry Pál (1937)

Abedik gróf csodálatos élete*¹

(3., befejező rész)

A férfikor

Abedik Péter nagyon megkedveltette magát a sah udvarában. Szolimánnál is megmaradhatott volna, ám ő elkívánczolt. Sikkerrel befejezván a rá bízott diplomáciai feladatot, előbb a perzsa kereszténység fővárosába utazott. Itt vette fel a kapcsolatot az ecsmiadzini Jákobbal, és nemskára az örmény katolikoszok székhelyétől nem messze eső Nasirvánban jelent meg. Itt egykori követtársa, Máté pap lett az érsek. Abedik mintegy három esztendeig élt ebben a városban, életének talán legmozgalmasabb idejét töltve el itt. Kapcsolata az érsekkel kitűnő volt, s jelen lehetett akkor is, amikor a római pápa követe, Piscopus megérkezett. A két férfi között azonnali volt a megértés, s Piscopus a későbbiekben is egyengette Abedik útját. Amely egyre kalandosabbá és veszélyesebbé vált.

Az európai városok felé indult a két férfi, és az őket kísézők kis csapata. Az út Oroszországon keresztül vezetett. Örökösen tartani kellett attól, hogy a tatárok rájuk rontanak, s a kemény orosz tél is erősen szorongatta a kis csapatot. Mikor Moszkvába értek, legelőbb is kényelmes szállást keres-

tek, ahol az európai követeket fogadni tudják majd. Erről az időszakról nagyon kevés adat maradt fenn, így nem tudni azt sem, hogy vajon a cár fogadta-e a követeket vagy sem.

1677 nyara már Bécsben találta Abedik Pétert és Piscopust. Az udvarban a megszokott királyi pompa fogadta őket, maga Lipót, ha nem voltak a vendégei, azonban patriarkális egyszerűségben élt a Hofburgban. Mindazok a műkincsek, amelyek a Habsburgok évszázadok óta felhalmoztak, el voltak zárva a hétköznapi használattól. Abedik és Piscopus előtt egy új világ tárult fel. A szolgálattévő kamarás intésére feltáruhtak az ajtók, és a két követ ott állt a kor egyik leghatalmasabb uralkodója előtt.

A mély meghajlásokra Lipót keskeny, göndörparókás fejét kissé megbiccentette, és a jelenlévő udvari méltóságok és egyházi férfiak előtt a követek előadták jövetelük célját, azaz azt az óhajt, hogy a fejedelmek és uralkodók támogatásával hozzák létre a szövetséget, amely kiűzi a törököt a keresztény Európából.

Sorra kapták a meghívásokat nemcsak a Bécsben székelő pápai nunciustól, aki aztán a későbbiek folyamán a Szent Liga létrehozásában s Lipótnak a háborúra való rábeszélésében is fontos szerepet játszott, hanem a bécsi politikusoktól is. Wallenstein Károly gróf, sőt, a gögös Dietrichstein herceg is meghívták őket palotáikba. Sor került a tisztelgésre Eleonóra anyacsászárné előtt is, aki nagy érdeklődést mutatott a

* Eredeti írásmódban

¹ Az Abedik családnév további névváltozatai az egyes forrásokban: Abedick, Bedic, Bedick, Bedik, Petik. „A név örmény eredetű. Helyes alakja Abedik, miután pedig keleti nyelvben a „b” betű áthasonul s azonos kiejtésű a „v” betűvel, ugyanaz a név ma Avedik alakban is feltehető.” (Dr. Kunos Ignác)